

ίας και

Ο όσιος Σάββας είχε

πατέρα τον όσιο Συμεών. Ο όσιος Συμεών υπήρξε μεγάλος ηγεμόνας των Σέρβων (1165-1196) και ήταν κατά τον σύγχρονο βιογράφο του π. Ιουστίνο Πόποβιτς «υπερασπιστής της Ορθοδοξίας και πολέμιος των αιρέσεων, σ' όλη του την ζωή άνθρωπος με μεγάλη πίστη, αγάπη και ζηλο Ευαγγελικό». Ο κατά κόσμο Στέφανος Νεμάνια γεννήθηκε το 1114 στην πόλη Ρίμπνιτσα της Ζέτας, το σημερινό Μαυροβούνι. Αγωνίσθηκε με σθένος υπέρ της Ορθοδοξίας και εργάσθηκε για την εδραίωση της στον λαό, τον οποίο ένωσε σε ένα βασίλειο. Έκτισε πολλούς ναούς, συγκάλεσε συνόδους για την αντιμετώπιση των αιρέσεων, ανέπτυξε πλούσιο φιλανθρωπικό έργο και ενίσχυσε οικονομικά μονές και προσκυνήματα. Με την

ευλαβή και φιλομόναχη σύζυγό του Άννα, θυγατέρα Βυζαντινού αυτοκράτορα, απέκτησε πολλά παιδιά. Στο τέλος έγινε και αυτή μοναχή με το όνομα Αναστασία στη μονή Στουντένιτσα. Μεταξύ των τέκνων τους δύο στέφθηκαν αγιωνυμίας· ο άγιος Σάββας πρώτος αρχιεπίσκοπος των Σέρβων και Στέφανος Β΄ ο Πρωτοστεφής και τελικά καρεις μοναχός Σίμων.

Ο άγιος Σάββας, που κατά κόσμον ονομαζόταν Ράστικο, υπήρξε καρπός προσευχής. Γεννήθηκε το 1169, και μεγάλωσε με νοθεσία Κυρίου. Οι θεοσεβείς γονείς του τον ετοίμαζαν για γάμο όταν ενηλικιώθηκε, αλλά αυτός είχε αποφασίσει τη μοναχική του αφιέρωση. Ποθούσε να αναχωρήσει στο Άγιον Όρος, για το οποίο άκουγε θαυμαστές ιστορίες ασκητών και οσίων. Με συνοδό ένα Ρώσο Αγιορείτη μοναχό έφυγε για το Άγιον Όρος, σε ηλικία 16 ετών, κρυφά από τους γονείς του, οι οποίοι βυθίσθηκαν σε μεγάλη θλίψη. Εκάρη μοναχός στη μονή Αγίου Παντελεήμονος-Παλαιού Ρωσικού και ονομάσθηκε Σάββας. Οι απεσταλμένοι στρατιωτικοί του πατέρα του πήγαν στο Άγιον Όρος για να τον βρουν και να τον φέρουν πίσω. Επέστρεψαν, με τα κοσμικά πριγκηπικά ρούχα του και με μία παραμυθητική επιστολή προς τους γονείς του, οι οποίοι επιθυμούσαν σύντομα να τον ξαναδούν κοντά τους.

Λίγους μήνες μετά την κουρά του επισκέφθηκε την εορτάζουσα μονή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, την περίφημη μονή Βατοπαιδίου. Ο ηγούμενος της μονής τον προσκάλεσε να μείνει πλησίον τους. Ο Σάββας εντυπωσιασμένος δεν μπόρεσε να αρνηθεί, και έλαβε τη συγκατάθεση του ηγουμένου της μονής του Αγίου Παντελεήμονος και έμεινε στο Βατοπαίδι μία ολόκληρη δωδεκαετία. Η παραμονή του ήταν ωφέλιμη. Έμαθε θαυμάσια τα ελληνικά, μελέτησε στην πλούσια βιβλιοθήκη, διδάχθηκε την τάξη, την παράδοση, την τέχνη, στην πλούσια και μεγάλη αυτή μονή, και όπως γράφει ο μακάριος **(σημείωση VatopaidiFriend: ήδη έχει επισήμως ανακηρυχθεί η αγιότητά του από το Πατριαρχείο Σερβίας)** επίσκοπος Νικόλαος: «Σε τέτοιο κέντρο πνευματικότητας και πολιτισμού ο Σάββας είχε τη σπάνια εύκαιρία να οικοδομήσει το χαρακτήρα του κατά το πρότυπο των καλύτερων παραδειγμάτων που είδε και των καλύτερων βιβλίων που διάβασε». Ο μακαριστός Γέροντας Ιουστίνος συνεχίζει: «Η ζωή και η τάξι στο Μοναστήρι του Βατοπεδίου ικανοποίησε τον νεαρό μοναχό Σάββα, ο οποίος, ανάμεσα σε υποδειγματικούς μοναχούς και με την καθοδήγηση του ταπεινού και αγίου γέροντα Μακαρίου του Ιερομονάχου, παραδόθηκε στους μοναχικούς αγώνες με όλη την θέρμη της φιλόχριστης, νεανικής του ψυχής. Μέσα στον πύρινο ενθουσιασμό του και την φλογερή του ευλάβεια, επιθυμούσε με όλη του την καρδιά να μην τον ξεχωρίζουν σε τίποτα επειδή ήταν γιος ηγεμόνα. Ήθελε δηλαδή να είναι ένας απλός, συνηθισμένος μοναχός, ίσος και όμοιος με όλους τους άλλους στην νηστεία, στην προσευχή, στην αγρυπνία και σε όλες τις διακονίες της Μονής.

Γι' αυτό εκτελούσε τα πάντα με ταπείνωση και αφοσίωση».

Περιοδούσε όλο το Άγιον Όρος, αναζητώντας ενάρετους Γέροντες και προσφέροντας στις μονές πλούσια δώρα από αυτά που του έστειλε ο πατέρας του. Το μεγαλύτερο μέρος ασφαλώς πρόσφερε στην αγαπητή μονή που κατοικούσε. Ο νεώτερος βιογράφος του επίσκοπος Νικόλαος, βασισμένος στους πρώτους βιογράφους του αγίου Σάββα, τον σύγχρονο του Δομετιανό και τον κατοπινό Θεοδόσιο, αναφέρει πως κράτησε τα βασιλικά χρήματα για την ανοικοδόμηση της μονής Βατοπαιδίου: «Ήταν απαραίτητα κι άλλα καινούρια κτίρια στο μοναστήρι για τους μοναχούς, ο αριθμός των οποίων συνεχώς αυξανόταν. Ο Σάββας ανήγειρε μερικά τέτοια με δύο ή τρεις ορόφους. Ένα απ' αυτά κράτησε για τον εαυτό του και τον πατέρα του, λέγοντας: Αν δώσει ο Θεός, εγώ και ο κύριος πατέρας μου θα κατοικήσουμε εδώ σε δικό μας σπίτι». Όπωςδήποτε δεν σκεφτόταν ότι θα χρειαζόταν γι' αυτόν και τον πατέρα του ολόκληρο κονάκι, αλλά ότι αυτό θα είναι σερβικό σπίτι για Σέρβους μοναχούς στο μέλλον. Κατόπιν άρχισε να κτίζει τρεις ναούς καλούμενους παρεκκλήσια, σαν τρεις πολύτιμους λίθους. Τον πρώτο, πίσω από το Καθολικό, αφιέρωσε στην Υπεραγία Παρθένο, το δεύτερο στον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο και τον τρίτο στη Μεταμόρφωση του Κυρίου. Ο τελευταίος κτίστηκε στην κορυφή του υψηλότερου από τους δέκα συνολικά πύργους. Και οι τρεις είναι κτισμένοι από πέτρα και πλίνθους, ενώ είναι σκεπασμένοι με πέτρινες πλάκες που υπάρχουν σε αφθονία στο Άγιο Όρος. Κάλυψε και τη στέγη του Καθολικού με μολύβι. Μετά απ' αυτό ανακαίνισε και πολλά άλλα βοηθητικά-δευτερεύοντα κτίρια. «Και πολλές άλλες ανάγκες κάλυψε στο μοναστήρι, που είναι δύσκολο ν' απαριθμηθούν όλες». Γι' αυτό η διοίκηση του μοναστηριού τίμησε το Σάββα με τον τίτλο «δεύτερος κτήτορας του Βατοπεδίου».

Όπως αναφέρουν οι βιογράφοι του, ο άγιος Σάββας δεν υπήρξε απλά ένας υψηλός χορηγός των σημαντικών έργων στη μονή Βατοπαιδίου. Πέρα από τις δόσεις και τις οδηγίες έλεγχε με τη γνώση και ευφυΐα του την ποιότητα των έργων και δεν δίσταζε να εργάζεται όπως ένας συνηθισμένος εργάτης. Συγχρόνως διακονούσε στο ναό, στο μαγειρείο, στο αρτοποιείο, στα κτήματα και στο αρχονταρίκι, ώστε να γίνει στο Βατοπαίδι «ο πιο προσφιλής μοναχός». Σε όλα τα διακονήματα όμως πάντα είχε συνοδό την προσευχή, την εγκράτεια και την άσκηση. «Και θαύμαζαν, ο Ηγούμενος και οι αδελφοί του Κοινοβίου, πως σε τόσο μικρή ηλικία και τόσο σύντομα κατώρθωσε να φθάσει σε τέτοια πνευματικά μέτρα, πράγμα δύσκολο και για ηλικιωμένους μοναχούς». Συχνά, με την ευλογία του Γέροντος του Μακαρίου, μετέβαινε, ξυπόλυτος και πάντα πεζός, στους ασκητές που είχαν ανάγκες, για να τους μεταφέρει ελεημοσύνες και φρέσκο ψωμί. Δύο φορές μάλιστα, πηγαίνοντας για τις μονές Εσφιγμένου και Μεγίστης Λαύρας, έπεσε σε ληστές, αλλά διασώθηκε θαυματουργικά.

Η μακρά παραμονή του αγίου Σάββα στο Άγιον Όρος και οι παραινετικές επιστολές του προς τον πατέρα του συνέβαλαν στην απόφασή του να παραιτηθεί από τον θρόνο του και να λάβει το μοναχικό σχήμα στις 25 Μαρτίου 1196 στη μονή Στουντένιτσα. Υπακούοντας τελικά στην επίμονη πρόσκληση του αγαπητού του Σάββα στις 8 Οκτωβρίου 1197 ξεκίνησε ανεπίστροφο ταξίδι κι έφθασε στη μονή Βατοπαιδίου στις 2 Νοεμβρίου 1197.

Ο ηγεμόνας μοναχός έγινε δεκτός με μεγάλες τιμές.

Ο Ηγούμενος και οι αδελφοί, αφού δεήθηκαν και ευχαρίστησαν τον Θεό στο Καθολικό, χαιρέτησαν τον γέροντα Συμεών και τον ασπάσθηκαν εν Κυρίω. Τότε ήλθε και ο γιός να χαιρετήσει τον πατέρα. Η συνάντησι ήταν ιδιαίτερα συγκινητική. Και οι δύο έμειναν άφωνοι από την μεγάλη χαρά. Ο γέροντας μάλιστα κλονίσθηκε και θα έπεφτε, αν δεν τον συγκρατούσαν. Όταν κάποτε συνήλθε, έβρεχε με πολλά δάκρυα το κεφάλι του πολυαγαπημένου του παιδιού, καθώς το κρατούσε πάνω στην καρδιά του καταφιλώντας το. Την ώρα εκείνη ο θεοφώτιστος γιος πόσες ευχαριστίες δεν ανέπεμπε στον Θεό από το βάθος της ψυχής του, επειδή ο πατέρας του υπάκουσε στον λόγο του Ευαγγελίου! Κατασυγκινημένοι και γεμάτοι χαρά πνευματική, δόξαζαν τον Θεό. Το θέαμα ήταν θαυμαστό στον ουρανό και στην γη. Και οι δύο, “τετρωμένοι” από την αγάπη του Χριστού, άφησαν τα μεγαλεία και ήλθαν στην ξένη γη, ακολουθώντας τον Κύριο ολόψυχα. Γι’ αυτό έφθασαν σε μεγάλη ταπείνωσι και έγιναν κατοικητήριο του Αγίου Πνεύματος.

Ο Πρώτος, όταν άκουσε για την άφιξη του μεγάλου ζουπάνου, κατέβηκε από τις Καρυές, για να χαιρετήσει τον διακεκριμένο επισκέπτη. Ο Συμεών με

ταπεινοφροσύνη έκανε μετάνοια μπροστά του, ενώ ο Πρώτος γονάτισε μπροστά στον Συμεών και χαιρέτισαν και αγκάλιασαν ο ένας τον άλλο. Αυτό ήταν μεγάλο γεγονός στην ιστορία του Αγίου Όρους, γιατί μέχρι τότε κανένας μεγάλος ηγεμόνας ορθοδόξου έθνους δεν ήρθε στην κτήση της Υπεραγίας Θεοτόκου σαν μοναχός ανάμεσα σε φτωχούς μοναχούς!

Έφτασαν και οι ηγούμενοι όλων των μεγαλύτερων μοναστηριών με πλήθος μοναχών να δουν και να χαιρετήσουν τον πρώην δεινό αρχιστράτηγο και ηγεμόνα και τώρα απλό μοναχό ίδιον μ' αυτούς. Έχοντας σφοδρή επιθυμία να μάθει όσο το δυνατόν περισσότερα για τη μοναχική ζωή, ο Συμεών έδειξε ζωηρό ενδιαφέρον για την πείρα τους στην οδό της σωτηρίας. Ούτε ένας δεν έφυγε χωρίς δώρα φερμένα από τη Σερβία. Ο γέροντας είχε φέρει μαζί του πολλά άλογα και μουλάρια φορτωμένα με πολύτιμα δώρα, χρήσιμα για την εκκλησία και την αδελφότητα. Από αυτά, τη μερίδα του λέοντος -δύο μεγάλους κάδους χρυσό και ασήμι- έδωσε στο Βατοπέδι».

Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης γράφει περί αυτών: «Έγινεν ο κατά σάρκα Υιός Σάββας, Πατήρ κατά πνεύμα του Συμεών, του κατά σάρκα Πατρός αυτού. Και έμειναν και οι δύο ικανόν καιρόν εις την μονήν του Βατοπεδίου... αγωνιζόμενοι τον καλόν αγώνα με καθημερινάς νηστείας, και ολονυκτίους στάσεις και προσευχάς, και εντός ολίγου έγιναν εγκρατείς των σαρκικών παθών, φθάσαντες εις το άκρον της αρετής υπέρ πάντας σχεδόν τους κατ' εκείνον τον καιρόν ευρισκομένους εις το Άγιον Όρος Πατέρας».

Πηγή: Μοναχού Μωϋσέως Αγιορείτου, Βατοπαιδινό Συναξάρι

Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου

Άγιον Όρος, 2007

ISBN: 978-960-7735-39-3